Dosarul nr.2-14154/25
2-25092588-12-2-01072025-1

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

06.11.2025 mun.Chişinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru,
Președintele ședinței, judecător Liudmila Holevițcaia,
Grefier Ana Maria Onica,

examinând în ședința de judecată publică cauza civilă intentată la acțiunea reclamantului Pavel Zaițev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral în sumă de 200 000 lei,

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

Reclamantul - Zaițev Pavel, la data de 26.06.2025 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, încasarea prejudiciului moral în sumă de 200 000 lei, formulând următoarele cerințe:

- dispunerea, în conformitate cu scopul Legii nr.87, măsurilor eficiente de apărare/restabilre a dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil a cauzei penale, pe rol la Curtea Supremă de Justiție nr.*****;
- dispunerea încasării din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului sumei de 200 000,00 lei cu titlu de compensație a prejudiciului moral, cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, precum și a cheltuielilor de judecată aferente examinării prezentei acțiuni;

În argumentarea acțiunii depuse, partea reclamantă a invocat că, la data de ***** a fost pornita cauza penală nr.*****, fiind bănuite în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.191 alin.(5) și art.361 alin.(l) Cod penal cet.*****, ***** și *****. Pe această cauza reclamantul a fost recunoscut parte vătămată și parte civilă.

La data de 21.09.2012, cauza penală a fost expediată la Judecătoria Botanica mun.Chișinău, dosar nr.*****.

În perioada 2012-2025, dosarul penal a fost de mai multe ori examinat în procedurile de fond, apel și recurs. La moment recursul, fiind înregistrat la data de 15 iunie 2023, se află în așteptare fără a fi numită data examinării la Curtea Supremă de Justiție.

Având în vedere tergiversarea de 12 ani, reclamantul a formulat o cerere de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei.

La data de 28 martie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a emis hotărârea în dosarul nr.*****, la cererea de chemare în judecată înaintată de Pavel Zaițev către Ministerul Justiției al RM, privind constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

Hotărirea instanței, care a rămas definitivă, a dispus admiterea parțială a cererii de chemare în judecată înaintată de Zaițev Pavel către Ministerul Justiției al RM. S-a dispus încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Zaițev Pavel, suma de 30 000,00 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Prezenta cerere este formulată pe motiv că, pe parcursul a doi ani și trei luni de la emiterea hotărârii menționate, lucrurile nu au progresat. Pe recursul înregistrat la Curtea Supremă de Justiție, cauza penală nr.***** din 15 iunie 2023, până la ziua de astăzi nu este numită data examinării. În acest context, consideră încălcare a unui drept fundamental octrotit de legislația națională și de art.6 alin.1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului. Statul, necătând la faptul că încălcarea dreptului a fost stabilit printr-o decizie definitivă, nu a întreprins nici o măsură pentru restabilirea părții vătămate în drepturile sale.

La acest capitol, invocă jurisprudența CtEDO în care s-a statuat că, modul în care statul instituie mecanisme pentru a se conforma condiției de rezonabilitate a termenului examinării cauzei, fie prin majorarea numărului judecătorilor, fie prin instituirea termenelor sau instrucțiunilor stricte, fie prin alte metode, rămâne să decidă statul, iar dacă statul admite continuarea procedurilor peste termenul rezonabil prescris de art.6 din Convenție, fără a efectua anumite acțiuni pentru urgentarea lor, statul va fi responsabil pentru tergiversare produsă (Price and Lowe vs. Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, hotărâre din 29 iulie 2003).

Mai multe cereri privind urgentarea examinării cauzei au fost respinse de Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție. Cererile de accelerare fac referire la o situație excepțională, având în vedere că faptele penale au fost săvârșite în perioada 2006-2009, este riscul survenirii termenului de prescriere, fapt pentru care statul este responsabil pentru eschivarea persoanelor vinovate de la atragerea la răspundere pentru faptele penale deosebit de grave, cât și imposibilitatea restabilirii părții vătămate în drepturile sale patrimoniale.

Menționează că, situația este agravată de faptul că, contrar scopului Legii nr.87 nu este creat un remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei. Instanțele ignoră aceste prevederi legale, fără a dispune măsuri clare și eficiente pentru stoparea violării dreptului ocrotit. Prezenta cerere se axează pe prevederile art.2 alin.1 al Legii 87, dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil. Nu se poate pune în discuție faptul încălcării dreptului, el fiind stabilit de instanțele judecătorești. Problema de drept care necesită o soluționare este principiul echității prin prisma compensației subestimate oferită și a unei perioade suplimentare de tergiversare.

Prejudiciul achitat conform hotărârii judecătorești din 28 martie 2023 în mărime de 30 000 lei, contravine principiului echității, subestimează valoarea prejudiciului moral cauzat și deviază în mod considerabil de la practica statuată de către Curtea Supremă de Justiție în cazuri similare de tergiversare de 12 ani, decizia CSJ pe dosarul nr.2ra-24/23, prejudiciul achitat - 60 000 lei, fiind catalogată suma dată „ca una corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice”) și având în vedere că de la decizia din 2023, dreptul la examinarea în termen rezonabil a cauzei este violat în continuare pe parcursul a încă 2 ani și trei luni.

Art.20 al Constituției (accesul liber la justiție) prevede că, „orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează

drepturile, libertățile și interesele sale legitime”, precum și cele ale art.53 al Constituției (Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică), care statuează că, „ (1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termen legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. (2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrșite în procesele penale de către organele de anchetă și judecătorești.”.

Art.6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prevede că, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Art.1 al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, scopul legii este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, iar aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Conform art.2 alin.(1), (2) și (3) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Conform art.4 alin.(1) din Legea nr.87 expres stabilește că sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției. Recomandarea nr.6 al Curții Supreme de Justiție privind satisfacția echitabilă, care oferă explicații referitor la aplicarea Legii nr.87 din 21 aprilie 2011.

În cadrul ședințelor de judecată, reclamantul Zaițev Pavel nu s-a prezentat, solicitând examinarea cauzei în absența sa.

Pârâtul – **Ministerul Justiției al Republcii Moldova,** prin referința prezentată instanței la 15.10.2025 nu a recunoscut acțiunea reclamantului Zaițev Pavel și a solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

În argumentarea poziției sale procesuale, pârâtul a invocat următoarele contraargumente: potrivit art.2 alin.(2) al Legii nr.87 „repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului”. Prin urmare, justețea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei și cu referire la următoarele criterii de apreciere: complexitatea cauzei, comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților și miza (interesul) pentru reclamant.

Prin comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților, se va aprecia comportamentul tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate etc.

În conformitate cu art.61 alin.(1) Cod de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Or, principiul fundamental al bunei-credințe în folosirea drepturilor sale, stipulat în prevederea indicată, este aplicabil și în raport cu reprezentanții acestora. Or, o eventuală atitudine abuzivă în exercitarea drepturilor de către părți, denotă un comportament intolerabil din partea acestora care nu urmărește altceva, decât tergiversarea procesului.

Menționează că, reclamantul s-a mai adresat cu o acțiune în temeiul Legii nr.87/2011 cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, astfel la 28 martie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a emis hotărâre în dosarul nr.***** de admitere parțială, prin care s-a dispus încasarea a sumei de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Pavel Zaițev.

Precizează că, perioada pe care urmează să se examineze constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale nr.*****, pentru perioada 08.06.2023 - 01.07.2025, respective, urmează a fi extrase informațiile relevante acestei perioade.

Astfel, potrivit Raportului privind modul de respectare a termenului rezonabil de examinare a cauzei penale *****oferit la 15.08.2025 de Curtea Supremă de Justiție, rezultă următoarele:

- la 8 iunie 2023 - partea vătămată și procurorul au depus recurs;
- 15 iunie 2023 - avocatul Iurii Bordeniuc a depus recurs, în interesele inculpatelor ***** și *****;
- 14 iulie 2023 - dosarul penal a fost repartizat judecătorului Sergiu Daguța;
- 22 noiembrie 2023 - partea vătămată, Pavel Zaițev, a depus cerere privind urgentarea examinării cauzei, care a fost respinsă la 5 decembrie 2023;
- 16 ianuarie 2024 - a fost depusă repetat cererea privind urgentarea examinării cauzei, la 29 ianuarie 2024 a fost respinsă și aceasta;
- 07 mai 2024 - CSM a acceptat cererea de demisie a judecătorului Sergiu Daguța;
- 10 iulie 2024 - dosarul penal a fost repartizat repetat judecătorului Vladislav Gribincea;
- 30 august 2024 - partea vătămată Pavel Zaițev a depus cerere privind accelerarea examinării cauzei, care a fost respinsă la 5 septembrie 2024;
- 14 martie 2025 - Pavel Zaițev a depus o nouă cerere cu privire la accelerarea examinării cauzei penale, care a fost respinsă la 20 martie 2025;

În baza raportului motivat prezentat de către Curtea Supremă de Justiție, în speță nu se atestă careva motive de tergiversare a examinării cauzei, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept „tergiversare a examinării cauzei”, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantului în acest sens.

Examinarea recursurilor în această cauză a fost îngreunată de demisiile judecătorilor Curții Supreme de Justiție și nenumirea altor judecători. În prezent, la Curtea Supremă de Justiție activează efectiv opt judecători din 20, ceea ce influențează semnificativ durata examinării cauzelor. Această cauză a ajuns la Curtea Supremă de Justiție cu un an și opt luni în urmă.

Pe rolul Curții Supreme se află în prezent circa 2.600 de cauze penale. Unele dintre acestea au fost depuse încă în anul 2022. Mai multe cereri de recurs din anii 2022 - 2023 vizează

persoane aflate în detenție. Curtea Supremă tratează cu prioritate cauzele care vizează persoane private de libertate. După finalizarea examinării recursurilor înaintate în anii 2022 - prima jumătate a anului 2023, Curtea Supremă va începe examinarea în mod prioritar a recursurilor înaintate după 30 iunie 2023, în cauzele în care condamnații se află în detenție. Admiterea 4 cererii de accelerare ar însemna amânarea și mai mult a examinării altor recursuri depuse anterior și, eventual, tratarea diferențiată nejustificată a acestora pentru simplul fapt că în acele cauze nu au fost depuse cereri de accelerare.

Cererile de accelerare nu menționează circumstanțe excepționale care să justifice examinarea cauzei în afara rândului, or, examinarea cauzei o perioadă îndelungată, nu reprezintă un temei pentru examinarea acesteia în mod prioritar. Mai mult ca atât, în prezenta cauză penală nu sunt persoane aflate în detenție.

Chiar dacă există întârziere în judecarea recursurilor, instanța trebuie să țină cont de faptul că există o ordine a procesării dosarelor și un volum mare de cauze ce urmează a fi examinate.

În acest context, nu poate fi justificată o accelerare a procedurii într-un mod care ar afecta echilibrul procesual și tratamentul corect al tuturor dosarelor, inclusiv al celor depuse mai devreme și în care condamnații sunt în detenție.

În această ordine de idei, reține că în speță nu există careva motive de tergiversare a examinării cauzei, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept „tergiversare a examinării cauzei", motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantului în acest sens.

Astfel, realizând o apreciere, prin cumul, a criteriilor în dependență de care se apreciază rezonabilitatea termenului de examinare a cauzei, conchidem că perioada de referință în speța principală nu depășește limita rezonabilității. În contextul celor expuse și luând în considerație specificul cauzei, comportamentul părților și de sarcina lunară a fiecărui judecător din cadrul instanțelor de judecată, reținem că autoritățile judecătorești au acționat cu bună- credință, cu o suficientă diligență, au întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării și soluționării obiective și sub toate aspectele a cauzei civile.

Totodată, art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil) operează cu noțiunea de termen rezonabil și nicidecum cu termen calendaristic. Dreptul la satisfacție echitabilă stabilit de Legea nr.87 și art.6 CEDO este conferit în eventualitatea nerespectării termenului rezonabil, așa cum acesta este definit de jurisprudența CtEDO. Astfel, termenul rezonabil poate fi definit drept interval de timp convenabil și judicios, stabilit de lege, în limitele căruia are loc judecarea pricinii. Respectiv, instanța de judecată are ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate, suficiente și juste în vederea respectării drepturilor tuturor participanților procesului.

Termenul rezonabil urmează a fi apreciat în colaborare și cu termenii prevăzuți de legislația procesuală, fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea principiilor fundamentale ale dreptului procesual, principii care în ansamblul lor materializează dreptul părții la un proces echitabil. Menționează că examinarea cauzei în termen rezonabil este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare, nu poate prevala asupra tuturor celorlalte. Or, la caz se impune menționarea deciziei Curții Supreme de Justiție nr.2ra-1358/16 din 13 iulie 2016, emisă la cauza a Î.I „Prițcan Gherasim" împotriva Ministerului Justiției, prin care instanța de judecată a respins o acțiunea asemănătoare prezentei, motivînd că: „toate amintirile ale ședințelor de judecată ce au avut loc în speța în care se invocă tergiversarea examinării cauzei, au survenit anume urmare a realizării drepturilor procesuale a părților, care au

dus la amânarea examinării cauzei în repetate rânduri, motiv din care, întinderea examinării cauzei principale, nu poate fi pusă în seama instanței de judecată, or așa cum a fost menționat anume părțile având drepturile sale procedurale au pus instanța în situația amânării examinării cauzei și întru asigurarea unui proces echitabil.”

În ce privește pretenția de acordare a sumei în scopul satisfacerii prejudiciului moral, reține că instanța de drept comun în acest sens urmează să aplice prevederile art.118 Cod de procedură civilă, în temeiul căruia „părțile sunt obligate să prezinte probe pe care le invocă, conform legislației în vigoare”. În acest context, subliniază și acel fapt că sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă numai pe seama reclamantului, dar se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și jurisprudența Curții Europene, excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

La caz, pretenția reclamantului privind compensarea prejudiciului moral în cuantumul de 200 000 lei, apreciază drept o solicitare neîntemeiată, constituind o pretenție formulată în mod abstract, fiind o compensație iluzorie, în raport cu pretinsele suferințe invocate. Astfel, potrivit prescripției art.4 alin.(l) al Legii nr.87 „sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei ... și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției”. Prin urmare, Ministerul Justiției consideră că a probat lipsa suportării unui eventual prejudiciu moral, prin prezentarea și elucidarea pertinentă a raportului motivat, ce face referire la aspectele perindate în cadrul cauzei date.

Suplimentar raportului, Ministerul Justiției este în imposibilitate de a mai proba lipsa suportării de către reclamant a prejudiciului moral, atât timp cât nu a fost probată existenta de facto a acestui prejudiciu, or, *a priori*, nu se poate constata lipsa a ceea ce nu există. În acest context, notează că în materia drepturilor omului potrivit jurisprudenței Curții Europene, o recunoaștere oficială și publică a violării constituie prin sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamant. Susținem că instanța de judecată nu trebuie să-și formeze o idee preconceputǎ conform căreia orice acțiune formulată în baza Legii nr.87/2011 presupune din start admiterea acesteia și respectiv - necesitatea constatării încălcării a unui drept, fapt ce generează pe cale de consecință retribuții financiare. Este necesar de stabilit prin probe, dacă a existat în mod veridic o încălcare și ulterior - prezența unui prejudiciu, or, o poziție contrară determină un efect nociv atât pentru societate, cât și pentru cadrul legal din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

Pe această categorie de acțiuni, este necesar de a elucida toate circumstanțele cauzei, de a constata dacă a existat cu adevărat o încălcare a prevederilor legale și de a stabili prin probe concludente dacă a existat în mod veridic un prejudiciu. Respectiv, aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural de către instanța de judecată are un efect nociv nu doar pentru societate, cât și pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent, care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

În cadrul ședințelor de judecată, reprezentantul pârâtului, Nigai Nicolae, împuternicit în baza procurii nr.*****din 19.05.2024, a solicitat respingerea acțiunii, reiterându-și argumentele expuse în scris.

Aprecierea instanței:

Examinând acțiunea reclamantului Zaițev Pavel, audiind explicațiile părții pârâte, examinând materialele cauzei în raport cu circumstanțele stabilite și normele aplicabile speței, instanța de judecată a ajuns la concluzia că acțiunea reclamantului Zaițev Pavel împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la judecare în

termen rezonabil a cauzei civile, încasarea prejudiciului moral în sumă de 200 000 lei, urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Potrivit art.6 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.

Conform art.117 alin.(1) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Potrivit art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În temeiul art.121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Probele se apreciază în conformitate cu prevederile art.130 din Codul de procedură civilă, care statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu prevederile art.239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art.240 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Cercetarea stării de fapt denotă următoarele:

Prin acțiunea formulată în prezenta cauză, Pavel Zaiţev a invocat faptul că, a fost încălcat dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei penale nr.*****(nr.*****).

Prin Raportul nr.704 din 18.08.2025, întocmit de Curtea Supremă de Justiție prezentat de către reprezentantul Ministerului Justiției, se reflectă informații privind examinarea cauzei penale nr.*****de învinuire a *****, ***** (*****) şi*****, unde Pavel Zaiţev având statut de parte vătămată şi parte civilă. În raportul menționat fiind enumerate și descrise toate acțiunile întreprinse de către instanțele de judecată (f.d.48-56).

S-a constatat că, Pavel Zaițev s-a adresat la data de 30 decembrie 2022 la Judecătoria Chișinău, sediul Centru cu cerere către Ministerul Justiției al RM privind constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale nr.***** și încasarea prejudiciului moral.

Potrivit hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr.***** din 04.04.2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Zaițev Pavel către Ministerul Justiției al RM

privind constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral. S-a dispus încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Zaițev Pavel a sumei de 30.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei(f.d.7-19).

Analizând raportul întocmit de Curtea Supremă de Justiție prezentat de către Ministerul Justiţiei, având în vedere că prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru nr.***** din 04.04.2023, s-a constatat ca fiindu-i încălcat dreptul la judecare în termen rezonabil a cauzei penale nr.*****, instanța consideră necesar de a se expune perioadei de examinare a cauzei penale nr.*****, aflate pe rol la Curtea Supremă de Justiție, și anume 08.06.2023, dată la care procurorul și partea vătămată au depus recurs asupra deciziei Curții de Apel Chișinău și 01.07.2025, data înaintării de către reclamant a prezentei cereri.

Potrivit art.2 alin.(l) a Legii RM nr.87 din 21.04.2011 "privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești" orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Potrivit art.3 alin.(2) a aceleiași legi în cauzele în care se pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cererea de chemare în judecată poate fi depusă în cadrul examinării cauzei în fond sau în decursul a 6 luni de la intrarea în vigoare a ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale sau de scoatere de sub urmărire penală ori a actului judecătoresc de dispoziție.

Potrivit art.4 alin.(l) a aceleiași legi sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecata îi revine reclamantului.

Potrivit art.5 alin.(l) a aceleiași legi în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Reclamantul pretinde că, examinarea cauzei a fost realizată într-un termen disproporționat de lung, reclamantul a suportat pagube morale, pe care le estimează la suma de 200.000 lei, și pe care solicită a-i fi acordate cu titlu de satisfacție echitabilă.

Inițial, instanța de judecată va sublinia că, termenul rezonabil nu este definit în mod precis de niciun act normativ, ci depinde de circumstanțele concrete ale fiecărei cauze. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a stabilit însă câteva criterii pentru a aprecia dacă termenul rezonabil a fost respectat sau nu. Aceste criterii sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părților și al autorităților judiciare, miza cauzei pentru părți și consecințele unei întârzieri pentru părți.

La caz se reține, articolul 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, presupune examinarea corectitudinii procedurilor aplicate în

ansamblu, și anume ținând cont de toate etapele și oportunitățile acordate unui reclamant, însă nu presupune evaluarea unui defect de procedură izolat în sine.

Totodată, art.6 este inaplicabil în cazul încercărilor nereușite de a redeschide procedurile penale sau civile - în baza faptelor noi sau prin intermediul unor proceduri de atac extraordinare sau speciale privind punctele din legislație, care nu sunt accesibile direct pentru individ în mod personal și a cărui executare depinde de puterea de apreciere a unei autorități specifice *(Tumilovich c. Rusiei, dec).*

În același timp, în ultimii ani Curtea a început să acorde o importanță mai mare anumitor momente semnificative în decursul anchetării - în special, chestionării suspectului în cadrul procedurilor penale *(Imbrioscia c. Elveției, §§39-44; Cauza Salduz c. Turciei [CG], §§56-62; Panovits c. Ciprului, §§66-77; Dayanan c. Turciei, §§31-43; Pishchalnikov c. Rusiei, §§72- 91).*

Indiferent dacă o analiză realizată de către o instanță superioară poate remedia un defect de procedură dintr-o etapă incipientă a procedurilor în dependență de natura interferenței, de competențele și sfera de aplicare a analizei realizată de instanța superioară *(Rowe și Davis c. Regatului Unit, §§61-67).*

Într-un mod similar, lipsa unor garanții procedurale într-o etapă ulterioară a procedurilor poate fi compensată prin posibilitatea reclamanților de a-și fi exercitat drepturile lor la un stadiu anterior *(a se vedea, cu toate acestea, Garcia Hernândez c. Spaniei, §§26-36).*

De regulă, o persoană poate pretinde la statutul de ”victima” a unei încălcări în temeiul articolului 6 numai în cazul în care procedurile sunt finisate, și de îndată ce o persoană este găsită vinovată de o infracțiune *(Oleksy c. Poloniei, dec.),* sau a pierdut într-un caz civil (cel puțin în parte). Există unele excepții totuși, în condițiile încălcării ”accesului la o instanță” sau a ”termenului rezonabil” pretențiile pot apărea fără o hotărâre judecătorească definitivă. Prezumția de nevinovăție (articolul 6§2), poate fi de multe ori încălcată fără ca o persoană să fie urmărită penal sau condamnată.

În timp ce Curtea a indicat rareori că drepturile consfințite prin articolul 6 sunt la nivel, o imagine de ansamblu amplă a jurisprudenței Convenției atestă că anumite elemente ale acestor prevederi - cum ar fi dreptul de acces la o instanță *(de exemplu, Ashingdane c. Regatului Unit, §§55-60)* - sunt foarte aproape de a fi etichetate drept a fi la nivel într-un mod similar cu drepturile garantate de articolele 8 și 11 din Convenție. Pentru a-și îmbunătăți statutul său de drept calificat în temeiul articolului 6, Curtea a precizat că ceea ce constituie un proces echitabil nu poate fi determinat de un principiu unic invariabil, ci trebuie să depindă de circumstanțele unui caz particular.

De asemenea, instanța de judecată reiterează că, judecarea cauzelor într-un termen rezonabil, acest drept derivă atât din formularea articolului 6, cât și din principiile de eficacitate *(H. c. Franței, 1989).* Articolul 6 este pe deplin autonom de modalitatea prin care procedurile interne stabilesc durata acțiunii procesuale, rezultând că o încălcare a termenului limită fixat de instanțele interne nu va constitui în mod necesar o încălcare a articolului 6. Spre deosebire de multe sisteme naționale, în temeiul jurisprudenței Curții nu este fixat un termen limită pentru un anumit tip de procedură, iar toate situațiile sunt examinate fiecare caz în parte.

Principiul ”termenului rezonabil” se aplică atât în cauzele civile cât și în cele penale, dar nu trebuie să fie confundat cu durata mai strictă a evaluării detenției, care se aplică numai atâta timp cât persoana este privată de libertate înainte de proces *(Smirnova c. Rusiei, §§80-88)*. Durata procedurilor penale nu ar trebui, totuși, să fie confundată cu durata detenției preventive în temeiul articolului 5 §3. Examinarea celei din urmă este de obicei supusă la standarde mai stricte *(Smirnova, §§56-71).* Cazurile cu o durată mai lungă formează primul domeniu pentru care

Curtea a emis hotărâri-pilot care abordează nu circumstanțele unui caz particular, ci mai degrabă noțiunea de încălcare sistematică din țara în cauză *(Kudla c. Poloniei, §§119-131).*

O obligație pozitivă în temeiul articolului 13 al Convenției determină statul să creeze o cale de atac pentru orice caz, civil sau penal, pentru a permite accelerarea unei proceduri de lungă durată în temeiul articolului 6 *(Kudla)*. Începutul perioadei, care urmează să fie luată în considerație în scopul îndeplinirii cerinței privind ”termenul rezonabil”, este determinată de: *”*într-o cauză civilă: data la care cererea este depusă, cu excepția cazului în care reclamantul este împiedicat prin lege de a o depune - de exemplu, o cerere care conține o acțiune de contestare a retragerii unei licențe privind practicarea medicinei nu a putut fi depusă ținând seama de o anumită anchetă administrativă preliminară - în care caz durata va fi calculată din momentul exprimării primei obiecții *(Koenig, §§97- 111); ”*într-o cauză penală: data la care ”acuzația” a fost notificată, de exemplu, data de începere a acțiunilor de învestigare în care se indică reclamantul în calitate de bănuit, cu excepția cazului în care situația reclamantului a fost afectată în mod substanțial înainte de formularea ”acuzației” - caz în care data arestării, căutării sau interogării, chiar și în calitate de martor, ar putea fi considerată ca o dată de inițiere a cauzei *(Eckle, §§73-74).*

În scopul respectării cerinței ”termenului rezonabil”, sfârșitul perioadei îl constituie data de notificare asupra deciziei interne definitive spre a stabili litigiul de către o instanță superioară, cu excepția procedurii de executare *(Burdov),* dar incluzând proceduri constituționale de atac în cazul în care acestea afectează în mod direct rezultatul unui litigiu *(Buchholz c. Germaniei, §§46-63).* Curtea și-a modificat abordarea inițială din 1980, atunci când se lua în considerație procedura de executare *(Martins Moreira c. Portugaliei, §44).* O întârziere în punerea în aplicare a unei hotărâri judecătorești este în prezent analizată ca o problemă separată, și anume ca o posibilă încălcare a dreptului la executarea în timp util în temeiul dreptului la o instanță. Când un caz este închis și apoi redeschis - de exemplu, pentru supraveghere - perioada în care nici o acțiune nu era decisă trebuie exclusă din calculul perioadei de ansamblu *(Skorobogatova c. Rusiei, §§37-42).* Perioada de timp ”rezonabilă” este evaluată printr-o evaluare cumulativă care implică trei criterii principale *(Pretto și alții, §§30-37):* „natura și complexitatea cazului”; “comportamentul reclamantului”; “comportamentul autorităților”.

Privind durata încălcării, în prezenta speță, nu există indici cerți de încălcări de durată, motivele de durată sunt detaliate în raportul motivat. Respectiv, în prezenta speță, respectarea termenului rezonabil este asigurată de către instanța de judecată, care judecă cauza, cu diligența necesară impusă de legiuitor, pornind de la complexitate, comportament, conduită, importanță, factori obiectivi, volumul de lucru, etc..

La aspectul de miză pentru reclamant, este clar că obiectul acțiunii reclamantului nu a impus prin natura sa o anumită celeritate, respectiv dezacordul continuu și neîntrerupt cu soluțiile adoptate nu pot fi imputate pecuniar statului.

Reieșind din aceste constatări și concluzii, instanța de judecată conchide că în speță nu există careva motive de constatare a încălcării dreptului reclamantului Zaițev Pavel la examinarea cauzei în termen rezonabil, or, însăși respectarea întocmai a procedurii, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantului în acest sens.

Luând în considerație neconstatarea faptului încălcării dreptului reclamantului Zaițev Pavel la examinarea cauzei în termen rezonabil, nu există nici temei de reparare a prejudiciului moral, motiv pentru care acțiunea promovată de reclamantul Zaițev Pavel urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.art.236-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ş t e:

Acțiunea reclamantului Pavel Zaițev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral în sumă de 200 000 lei, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile, de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău, sediul Centru.

Judecător Liudmila Holevițcaia